

UNIVERZITET CRNE GORE

KODEKS AKADEMSKE ETIKE

Imajući na umu da je pravo na obrazovanje osnovno ljudsko pravo, da visoko obrazovanje predstavlja izuzetno veliko kulturno i naučno blago i uvjereni da kodifikovana etička načela čvršće obavezuju pripadnike naše profesije na pravilno vršenje dužnosti i ovlašćenja akademskog osoblja, ne samo u pogledu stručnosti, već i u odnosu na vrijednosna mjerila, Senat Univerziteta Crne Gore, na osnovu čl. 19 i 92 Statuta Univerziteta Crne Gore, na sjednici održanoj 11. maja 2004.godine donosi

KODEKS AKADEMSKE ETIKE

Preambula

1. Kodeks predstavlja zajednički sistem vrijednosti, dominantni model profesionalnog ponašanja akademskog osoblja.
2. Prihvatajući etička načela, akademsko osoblje se obavezuje da će ih dosljedno poštovati uvijek i isključivo u interesu Univerziteta, svoga ugleda i dostojanstva, ugleda i dostojanstva studenata i svih ostalih lica sa kojima sarađuju, kao i u interesu profesije.
3. Pripadnici akademskog osoblja svjesni su da su njihove etičke osobine sastavni dio akademske profesije.
4. Akademska zajednica Univerziteta odražava kulturnu, društvenu, političku, filozofsku, vjersku i ekonomsku raznovrsnost, što je izuzetno blago koga treba u potpunosti uvažavati.
5. Univerzitetska tradicija zasniva se na rezultatima koji su postignuti naučnom objektivnošću i moralnom vjerodostojnošću i doprinosi sveobuhvatnoj misiji u akademskoj zajednici i društvu u cjelini.
6. Svaki pripadnik akademskog osoblja će dobiti podršku Univerziteta ako se zbog poštovanja etičkih načela nađe u neprilici.
7. Etička načela nalažu odgovornost za javnu riječ i djelovanje, jer se samo tako može uspostaviti potrebnii nivo povjerenja i tolerancije.

I Profesionalna odgovornost

1. Sloboda istraživanja i nastava primarne su vrijednosti univerzitetskog života.
2. Akademsko osoblje u svom radu, djelovanju i ponašanju dužno je držati se etičkih načela, načela naučne istine i kritičnosti i štiti ugled Univerziteta.

3. Akademsko osoblje se ponaša po načelima akademske slobode, etičke i intelektualne odgovornosti, njeguje vrijednosti raznovrsnog mišljenja, sistematske sumnje i lične inicijative.
4. Profesionalna sloboda, naučna radoznalost i istraživački duh ne mogu biti opravdanje za povredu osnovnih prava čoveka i dostojanstva kolega ili drugih građana.
5. Profesionalnoj slobodi je imanentna dužnost akademskih građana da unapređuju sopstvena znanja i vlastite kompetencije, razvijaju i podstiču kritičku misao, uzdižu akademske slobode i slobodu duha, pravično koriste, šire i prenose znanja i u svakom drugom pogledu ispoljavaju intelektualno poštenje.
6. Istraživanje i nastavna djelatnost na Univerzitetu mora biti moralno i intelektualno nezavisna od svakog političkog autoriteta i ekonomske moći.
7. Akademsko osoblje ima posebnu dužnost je da promoviše uslove slobodnog duha i da dalje širi javnosti pojam akademske slobode.
8. Akademsko osoblje dužno je čuvati slobodu naučno-istraživačkog i nastavnog rada i štiti čast svog poziva i ne smije zloupotrebljavati autoritet svoje profesije radi ostvarivanja ličnih interesa ili u političke svrhe.
9. Akademsko osoblje dužno je unapređivati potrebe evropske dimenzije, posebno u razvoju nastavnih programa, međuinstitucionalnoj saradnji, šemama mobilnosti i integrisanih programa studija, obuke i istraživanja.
10. Akademsko osoblje dužno je da promoviše humanističke principe i ljudska prava, razvija intelektualne vještine, podržava razvoj tolerancije i otvorenosti i podstiče profesionalnu radoznalost.
11. Iako su ponekad u prilici da slijede usputne interese, ti interesi ne smiju nikada da ugroze ili kompromituju akademsku slobodu, istraživački i stvaralački duh pripadnika akademskog osoblja.
12. Kad pripadnik akademskog osoblja ocijeni da se od njega zahtijeva djelovanje koje je u suprotnosti sa njegovim etičkim načelima ili ličnim, naučnim i intelektualnim uvjerenjima ili savješću, dužan je da pokrene raspravu o toj temi. Ako rasprava pokaže da su njegove ocjene bile opravdane, ili ako se okonča bez jasnog stava, ili ako do rasprave bez krivice člana uopšte ne dođe, Univerzitet podržava pravo svog člana da se ponaša po svojoj savjesti.
13. Akademsko osoblje je slobodno da razvija originalni metod istraživanja i sopstveni stil predavanja.

II Odgovornost prema studentima

1. Najviša odgovornost akademskog osoblja je da doprinese intelektualnom razvoju studenata.
2. Akademsko osoblje dužno je poštovati dostojanstvo studenata i ne smije među njima praviti razlike po osnovu rase, boje, vjere, pola, nacionalnog porijekla, bračnog stanja, političkog ili vjerskog ubjeđenja, porodičnog ili socijalnog porijekla.
3. Akademsko osoblje treba da podstiče svoje studente na slobodan i ozbiljan prilaz učenju, primjenjujući najbolje moralne, profesionalne i stručne standarde u nastavi.
4. Isključivi kriterijumi za ocjenjivanje studenata su: znanje, razumijevanje i uloženi trud. Akademsko osoblje dužno je dosljedno se suprostavljati svim intervencijama u vezi sa ispitima.
5. Doprinos ili pomoć studenata u nastavi dostojna je poštovanja i opravdava mere pozitivne diskriminacije u ocenjivanju.
6. Akademsko osoblje ne smije uslovljavati ispunjenje nastavnih obaveza studenata i polaganje ispita kupovinom određene literature ili drugih nastavnih pomagala, seksualnim ponudama i ucjenama, kao i materijalnim i drugim iznudama.
7. Pripadnik akademskog osoblja poštuje kao povjerljive informacije koje kao takve dobio od studenta.
8. Akademsko osoblje ne smije posredno ili neposredno iskorišćavati, zloupotrebjavati, šikanirati, ucjenjivati i diskriminisati studente, niti se prema njima ponašati na nedoličan ili drugi način koji vrijeđa njihovo dostojanstvo.
9. Pripadnik akademskog osoblja ne smije sprječavati studente da preduzimaju nezavisno istraživanje u traganju za znanjem, niti sprječavati pristup različitim gledištima.
10. Pripadnik akademskog osoblja dužan je da uloži razuman trud da zaštiti studenta od okolnosti koje su štetne po njegovo učenje, zdravlje ili bezbjednost.

III Odgovornost prema kolegama

1. Pripadnici akademskog osoblja njeguju kolegijalne odnose zasnovane na međusobnom uvažavanju, poštovanju i razumijevanju, vodeći računa o zajedničkim akademskim vrijednostima.

2. U naučnim radovima, javnom djelovanju i u međusobnim odnosima akademsko osoblje je dužno njegovati kulturu argumentovanog dijaloga.
3. Nedopušten je laudativni pristup radovima drugih, ili uzdržavanje od kritike zbog ličnih interesa, ili ignorisanje tuđih radova zbog profesionalne ili lične netrpeljivosti.
4. Akademsko osoblje dužno je poštovati lično i profesionalno dostojanstvo mlađih kolega i brinuti se o njihovom nastavnom i naučnom razvoju.
5. Akademsko osoblje dužno je poštovati lično i profesionalno dostojanstvo svih zaposlenih na Univerzitetu.
6. Akademsko osoblje dužno je da poštuje i brani stvaralačku slobodu saradnika.
7. Moralna je dužnost svakog pripadnika akademske osoblja da ukaže na neetičko ponašanje svog kolege, odnosno na kršenje odredaba ovog Kodeksa.

IV Odgovornost prema instituciji

1. Akademsko osoblje dužno je u javnim nastupima i djelovanju promovirati humanističke vrijednosti, ugled struke i akademske zajednice i čuvati lično i profesionalno dostojanstvo kolega
2. Akademsko osoblje čuva integritet i dostojanstvo akademske institucije i radi po svom najboljem znanju, savjesno, pošteno, kulturno i posvećeno.
3. Iako poštuju pravila institucije, to ne ograničava akademsku slobodu osoblja da kritikuje i mijenja pravila.
4. U slučaju angažmana van akademske institucije, karakter i obim obaveza pripadnika akademskog osoblja mora biti usklađen sa radom i interesima institucije.
5. Akademsko osoblje dužno je da vodi računa o sukobu interesa i nespojivosti drugih javnih i privatnih funkcija i poslova sa akademskim statusom.
6. Protekcijonizam, lobiranje, ucjene i pritisci, mito i korupcija i drugi oblici nečasnog uticanja na kršenje stručnih kriterijuma i standarda u obavljanju akademskih poslova predstavljaju najgrublju povredu pravila akademskog ponašanja.

7. Pripadnik akademskog osoblja ne smije da u javnom promovisanju ili reklamiranju koristiti ime Univerziteta na štetu njegovih interesa.
8. U nastavnom radu nedopušteno je promovisati stranačke stavove.

V Društvena misija

1. Akademsko osoblje dužno je da svojim autoritetom zastupa pozitivne akademske vrijednosti i da ih prenosi na širu društvenu zajednicu.
2. Vannastavne aktivnosti akademskog osoblja ne smiju ugrožavati kvalitet nastavnog i naučnog rada.
3. Akademsko osoblje ne smije podsticati, prihvatati ili obavljati poslove protivno ugledu struke i akademske zajednice.
4. Pripadnik akademskog osoblja ne smije da vrši javnu ili politički funkciju kako bi za sebe ili drugog obezbijedio profesionalne koristi.
5. Pripadnik akademskog osoblja ne smije da prihvati javnu funkciju bilo kog nivoa ukoliko se ona suprotavlja principima profesionalne objektivnosti.
6. Pripadnik akademskog osoblja ne smije koristiti sredstva za masovnu komunikaciju samo radi promovisanja svoje ličnosti.
7. Kada istupaju kao privatna lica, pripadnici akademskog osoblja dužni su da onemoguće stvaranje utiska da to čine u ime svojih kolega ili akademske institucije.
8. Pripadnici akademskog osoblja ne smeju zloupotrebljavati akademski autoritet radi ostvarivanja ličnih, porodičnih i političkih interesa.
9. Akademsko osoblje dužno je razvijati ekološku svijest.

VI Primjena

1. Na akademske odnose i ponašanje akademskog osoblja koja nisu opisana ovim kodeksom mogu se primjenjivati nepisana pravila i načela akademskih institucija, kao i univerzalni standardi profesionalnog akademskog ponašanja.
2. Ovaj kodeks mora biti tumačen i primijenjen tako da se na najefikasniji način ostvare ciljevi i potvrde vrijednosti koje su iskazane u Preambuli.
3. U slučaju etičke dileme pripadnik akademskog osoblja može se obratiti Sudu časti radi razjašnjenja.

4. Sud časti će utvrđivati odgovornosti i izricati mjere za povredu etičkih načela.
5. Sud časti je u obavljanju funkcije nezavisan i sudi na osnovu ovog kodeksa i Pravilnika, kojeg donosi Senat Univerziteta.
6. Etički kodeks će se primjenjivati po objavljivanju u "Biltenu Univerziteta".

Broj: 01-1117
Podgorica, 11. maj 2004. godine

SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
P r e d s j e d n i k ,

Prof. dr Ljubiša Stanković